

Asia: VN/12646/2020

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

ELSA Finland ry on vastaanottanut 24.6.2021 työ- ja elinkeinoministeriöltä lausuntopyynnön aiheesta ”Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain muuttamisesta”. ELSA Finland on perehtynyt valmisteltuun hallituksen esitykseen ja katsoo esityksen keinot myönteisiksi tavoiksi toteuttaa pääministeri Sanna Marinin hallituksen ohjelman tavoitetta helpottaa kolmansien maiden kansalaisten tutkijoiden, Suomessa opiskelevien ja korkeakoulututkinnon suorittaneiden sekä heidän perheidensä maahan jäämistä. ELSA Finland uskoo, että esityksen mukainen lupakäytäntöjen uudistaminen ja oleskelulupaprosessien sujuvoittaminen tulee vapauttamaan kolmansien maiden kansalaisten voimavaroja heidän päätoimisiinsa tehtäviinsä opiskelijoina, tutkijoina, harjoittelijoina tai vapaaehtoistoimijoina, mikä on positiivista heidän elämänhallinnan ja työuran suunnittelun kannalta.

ELSA Finland katsoo erityisen myönteiseksi sen, että esitys ehdottaa säädettävän muusta kuin kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain (719/2018, tutkija-opiskelijalaki) 8 §:ssä säädettävästä työsuhteisesta harjoittelusta. Kolmannen maan kansalaiselle ei pitäisi olla esteenä työharjoittelua varten maahan saapumiselle harjoittelun palkattomuus, koska palkattomia harjoitteluita mahdollistavat harjoitteluohjelmat tukevat yhtä hyvin harjoittelijan koulutus- ja oppimistavoitteiden kehittymistä kuin palkkaa maksavat työharjoittelut. Kuitenkin ELSA Finland katsoo, että uudessa esitetyssä 8a pykälän 1 ja 3 momentissa säädettävät edellytykset oleskeluluvan myöntämiseksi on rajattu liian suppeasti.

ELSA Finland on osa Euroopan laajuista ELSA-verkoston, jonka kattoyhdistyksenä on 1981 perustettu the European Law Students' Association (ELSA). ELSA on järjestänyt vuodesta 1985 työharjoitteluohjelmaa, joka tunnetaan nykypäivänä nimellä ELSA Traineeships. ELSA Traineeships -ohjelmassa vapaaehtoiset ELSA-aktiivit sopivat oikeudellisen alan työnantajien kanssa työharjoittelupaikoista, joihin oikeustieteen opiskelijat ja vastavalmistuneet juristit voivat hakea ELSA Traineeships -ohjelman kautta. ELSA Traineeships -ohjelman työharjoittelupaikkoja voivat hakea esityksen mukaan määritellyt kolmansien maiden kansalaiset. Tänä päivänä ELSA tarjoaa vuosittain vaihtuvia työharjoittelupaikkoja ympäri maailmaa, mikä tarkoittaa sitä, että tiettyjen maiden oikeustieteellisen alan työnantajien käytännöistä johtuen ei palkattomia työharjoitteluja ole rajattu pois. Tilanteessa, jossa Suomessa saadaan sovittua työnantajan kanssa palkattomasta ELSA Traineeships -työharjoittelupaikasta, ei esitetyn 8a pykälän 1 momentin mukaan myönnettäisi harjoittelijalle oleskelulupaa, koska ELSA Finland tai ELSA ei ole lainkohdan mukaan katsottavissa vakiintuneeksi palkatonta harjoitteluohjelmaa ylläpitäväksi toimijaksi.

ELSA Finland ehdottaa, että esitetystä 8a pykälän 1 momentissa kolmannen maan kansalaiselle muuta harjoittelua varten myönnetään oleskelulupa myös siinä tapauksessa, jos hänet on hyväksytty osallistumaan harjoitteluohjelmaan, joka perustuu rekisteröidyn yhdistyksen vakiintuneesti järjestämään työharjoitteluohjelmaan. Tämän lisäyksen tekeminen esitettyyn lainkohtaan on eduksi kolmannen maan kansalaisille, jotka haluavat kehittää osaamistaan Suomessa työharjoitteluohjelmaan järjestävän yhdistyksen kautta.

Kansainvälinen työkokemus ja ulkomailla suoritettavan työharjoittelun tarjoamat ammatilliset verkostoitumismahdollisuudet ovat etuja, joiden vuoksi tänä päivänä moni hakeutuu myös palkattomiin kansainvälisiin harjoitteluihin. Hakiessaan palkattomaan työharjoitteluun ulkomaille tietäen, ettei työharjoitteluohjelma tarjoa harjoittelua varten taloudellista avustusta, on perusteltua olettaa kolmannen maan kansalaisen varautuvan kattamaan omalla varallisuudellaan harjoittelun aikainen toimeentulonsa. Vaikka ELSAlla tai ELSA Finlandilla ei ole apurahajärjestelmää ELSA Traineeships -ohjelman harjoittelijoita varten, katsoo ELSA Finland edellä mainituista syistä johtuen myös palkattomien ELSA Traineeships -työharjoittelupaikkoja tarjoamisen harjoittelijoiden edun mukaiseksi. Johtuen ELSAn ja ELSA Finlandin ELSA Traineeships -apurahajärjestelmän puutteesta, voi esitetyn 8a pykälän 3 momentin edellytys harjoittelua varten myönnettävän apurahan tai muun etuuden olemisesta pääasiallisena tulonlähteenä estää harjoittelijan oleskeluluvan saamisen.

ELSA Finland ehdottaa, ettei esitetystä 8a pykälän 3 momentissa muuta harjoittelua varten myönnettävän oleskeluluvan kriteerinä ole kolmannen maan kansalaisen harjoittelun aikaisen toimeentulon perustuminen pääasiallisesti harjoittelua varten myönnettävään apurahaan tai muuhun etuuteen vaan, että kolmannen maan kansalaisen toimeentulon tulee palkattoman harjoittelun aikana olla turvattu siten kuin ulkomaalaislain (301/2004) 39 §:ssä säädetään.

ELSA Finland katsoo esitettyyn 8a pykälään tekemiensä ehdotusten sopivan lupakäytäntöihin, koska luvanmyöntävä viranomainen tarkastelee esitetyn 8a pykälän mukaisen oleskeluluvan myöntämisen kaikkia edellytyksiä ratkaistessaan oleskelulupahakemusta.

ELSA Finland esittää, että hallituksen esityksen laatimisessa otetaan edellä oleva huomioon.

ELSA Finland ry

Sähköinen hallituksen kokous 19.8.2021

Kuusela-Opas Emma
ELSA Finland ry